

РЕШЕНИЕ

№ 58

гр. Бургас, 16.05.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – БУРГАС в публично заседание на четвърти май през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Павел Ал. Ханджиев

Членове: Кирил Гр. Стоянов
Янко Н. Новаков

при участието на секретаря Станка Ст. Ангелова като разглежда докладваното от Павел Ал. Ханджиев Въззивно гражданско дело № 20232000500088 по описа за 2023 година

Производството е по чл. 258 и сл. ГПК.

С Решение № 1348 от 20.12.2022 г., постановено по гр.д. № 631/2022 г. по описа на Окръжен съд – Бургас, е прието за установено по отношение на К. К. Т., ЕГН *****, че съществува вземане на “Б. ЕАД, ЕИК *** по издадена по реда на чл. 417 ГПК заповед за незабавно изпълнение на парично задължение № 121 от 14.01.2022 г. по ч.гр.д. № 196/2022 г. на Районен съд – Бургас за следните суми, дължими по сключен на 18.10.2013 г. договор за жилищен и ипотечен кредит, изменен с допълнителни споразумения от 24.08.2015 г. и 14.08.2017 г.: главница в размер на 297 053,49 лв. заедно със законната лихва, считано от 13.01.2022 г. до окончателно изплащане; договорна лихва в размер на 9198,95 лв., дължима за периода от 16.02.2021 г. до 19.12.2021 г.; лихва за забава в размер на 130,89 лева, дължима за периода от 25.02.2021г. до 19.12.2021 г.; законна лихва в размер на 1980,36 лева, дължима за периода от 20.12.2021г. до 12.01.2022 г.; такса за управление в размер на 300 лева, дължима за периода от 19.10.2020 г. до 18.10.2021 г.; такса за изискуемост в размер на 120 лева; 429,78лв. – разноски за застраховка на обезпечението от 22.09.2021 г. до 04.11.2022 г. Присъдени са разноски.

Недоволен от това решение е останал ответникът **К. К. Т.**, който го е обжалвал с въззивна жалба, поддържайки че е неправилно, необосновано и незаконосъобразно, постановено в нарушение на материалния закон и при

допуснати процесуални нарушения.

Поддържа се направеното в първата инстанция възражение за нищожност на договора за кредит поради липса на цел. Видът на договора се определял не от даденото от страните наименование, а от съдържанието му съобразно материалния закон. Липсвали в случая договорни клаузи, от които да става ясно за каква конкретна цел се предоставя кредита, т.е. липсвала част от същественото съдържание на договора за банков кредит, а оттук същият бил нищожен поради противоречие със закона и липса на основание.

Процесното вземане било погасено на основание чл. 739, ал. 1 ТЗ. То било възникнало преди откриването на производство по несъстоятелност на СД "Ш., Ш." и не било предявено в него. За да се приложело изключението по чл. 739, ал. 2 ТЗ, вземането следвало да е било предявено и да е останало неудовлетворено.

Всички изходящи от банката счетоводни документи в подкрепа на доводите ѝ за пълно усвояване на посочената в исковата молба сума по кредита са били оспорени от ответника. Изготвената по делото експертиза, която се основавала изцяло на същите документи, не установявала основанието и размера на процесното вземане. Според експертизата ответникът е усвоил кредит в размер на 300 000 лв., върнал е на банката сума в размер на 483 772,21 лв. и въпреки това оставало да дължи главница от 287 143,59 лв.

Не били обсъдени всички събрани по делото доказателства, както и наведените в отговора на исковата молба и становище вх.№ 12976 от 13.09.2022 г. доводи и възражения на страната. Договорът съдържал неравноправни клаузи. Единствено от банката зависело с колко точно ще изменя лихвата, без да се съобразява с конкретното изменение на пазарния индекс. Оспорените клаузи в договора, споразуменията към него и Общите условия на банката били неясни, тъй като не съдържали условията и методиката, по която банката можела едностранно да променя лихвения процент до пълното погасяване на задължението. Приетата по делото експертиза също не давала отговор, доколкото банката се е съобщила с конкретния процент на промяна на индекса EURIBOR. С допълнителните споразумения към договора страните предоговорили лихвения процент по първоначално сключения договор за кредит и в случай, че клаузите, регламентиращи уговорката за лихва са неравноправни, съответно нищожни по смисъла на чл. 146, ал. 1 ЗЗП, то последващите споразумения също били нищожни на основание чл. 366 ЗЗД.

В случай че съдът не приеме възраженията за недължимост на вземането, следвало да се извърши прихващане между претендираното вземане на банката и платените от въззивника-кредитополучател по процесния договор за кредит суми за възнаградителни лихви и такси, основани на нищожни клаузи в договора през периода 18.10.2013 – 25.02.2021 г., които се явявали недължимо платени при начална липса на основание.

Иска се отмяна на обжалваното съдебно решение и отхвърляне на предявените от “Б.” АД искове. Не са правят доказателствени искания. Претендират се разноските, сторени в двете съдебни инстанции.

В срока по чл. 263 ГПК е постъпил отговор на въззивната жалба от “Б.” АД, ЕИК *** с който се тя се оспорва като неоснователна и необоснована.

Твърденията на жалбоподателя за наличие на отделни нищожни клаузи от договора за кредит били неотнормирани към предмета на настоящия спор. Дори посочената клауза да е недействителна, щели да намерят приложение императивни разпоредби на закона съгласно чл. 26, ал. 4 ЗЗД. Производството по несъстоятелност за неограничено отговорните съдружници, които нямат търговско качество, било производно и вторично. В настоящия случай намирала приложение разпоредбата на чл. 739, ал. 2, предл. 2 ТЗ, тъй като за обезпечаване на вземанията по кредита, предоставен на ищеца, били учредени обезпечения от трети лица. Видно от приетата по делото съдебно-счетоводна експертиза на 01.11.2013 г. по уговорената в т. 4 от договора банкова сметка на кредитополучателя била усвоена сумата от 300 000 лв., а впоследствие били извършени множество операции по погасяване и усвояване на кредитния лимит в рамките на гратисния период за издължаване на главницата в съответствие с договора. Не било налице увеличение на уговорената с договора за кредит възнаградителна лихва, а напротив – с подписани между страните допълнителни споразумения условията на кредита били предоговорени и процентът бил намаляван многократно в полза на потребителя.

Иска се отхвърляне на въззивната жалба и потвърждаване на съдебното решение. Претендират се разноски. Не се ангажират доказателства.

Апелативен съд – Бургас, като взе предвид изложените съображения и доводи на страните, прецени събраните по делото доказателства и съобрази закона, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Въззивната жалба е подадена в срок, от легитимирана да обжалва страна, срещу акт, подлежащ на обжалване, и отговаря на изискванията на закона за редовност, поради което с определение от 20.03.2023 г. е допусната до разглеждане по същество.

Бургаският окръжен съд е бил сезиран с искова молба от “Б. АД против К. К. Т..

Ищецът заявил, че по негово искане по ч.гр.д. № 196/2022 г. по описа на Районен съд – Бургас е издадена заповед № 121 от 14.01.2022 г. за незабавно изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл. 417 ГПК против ответника за задължения, произтичащи от договор за банков кредит. Длъжникът подал възражение против заповедта за изпълнение и на кредитора било указано да предяви иск за установяване на вземането си.

Ищецът изложил фактически твърдения, че е предоставил на ответника по силата на договор за жилищен и ипотечен кредит от 18.01.2023 г. сумата

300 000 лв. със срок за издължаване от 300 месеца и уговорени условия за възнаградителна лихва и падежна дата на дължимите вноски. Банката предоставила кредита и той бил усвоен. На 24.08.2015 г. и на 14.08.2017 г. били подписани допълнителни споразумения, с които били предоговорени условията по кредита и бил намален лихвения процент. През 2021 г. длъжникът допуснал забава в плащанията над 90 дни. Не били погасени 10 дължими вноски за месеците от февруари до ноември 2021 г. Банката обявила кредита за предсрочно изискуем и уведомила длъжника, който получил уведомлението на 16.12.2021 г.

Ищецът отправил искане да бъде прието за установено, че ответникът му дължи по договора за кредит от 18.10.2013 г. следните суми: 297 053,49 лв. – главница; 9198,95 лв. – договорна лихва за периода 16.02.2021 г. - 19.12.2021 г.; 130,89 лв. – лихва за забава за периода 25.02.2021 г. - 19.12.2021 г.; 1980,36 лв. – законна лихва от 20.12.2021 г. до 12.01.2022 г.; 849,78 лв. – заемни такси и разноски по договора, както и законната лихва върху главницата, считано от 13.01.2022 г. до окончателното изплащане.

Ответникът повдигнал и поддържал следните възражения:

Кредитът в размер на 300 000 лв. не бил усвоен на 01.11.2013 г.

Вземанията на банката били погасени на осн. чл. 739 ТЗ. По т.д. № 126/2019 г. по описа на Окръжен съд – Хасково било открито производство по несъстоятелност на СД “Ш., Ш.”, ЕИК ***, както и на неограничено отговорните съдружници, един от които бил ответникът К. Т.. Производството по несъстоятелност бил спряно на осн. чл. 632, ал. 5 ТЗ, а с решение от 22.03.2021 г., в сила от 30.03.2021 г., производството по несъстоятелност било прекратено. Вземанията на банката не били предявени в производството по несъстоятелност и се погасили на осн. чл. 739, ал. 1 ТЗ.

Част от клаузите на договора, на допълнителните споразумения и на Общите условия на банката били неравноправни и заради тях ответникът платил недължимо парични суми. Повдигнал възражение за прихващане на задълженията му по договора с тези суми.

С обжалваното решение първоинстанционният съд уважил исквете изцяло.

Така постановеното решение е валидно и допустимо, но по същество е неправилно.

Страните не спорят по следните факти.

На 18.10.2013 г. е сключен договор за жилищен и ипотечен кредит между “Б. и ответника като кредитополучател. Кредитът е предоставен от банката и до началото на 2021 г. е обслужван от кредитополучателя.

На 29.11.2018 г. в търговския регистър е вписано СД “Ш., Ш.”, ЕИК ***, в което неограничено отговорни съдружници били Д. Ш., Я. Ш.а и ответникът К. К. Т..

С решение № 116 от 09.10.2019 г. по т.д. № 126/2019 г. на Окръжен съд

– Хасково по молба на представляващия дружеството Д. Ш. била обявена неплатежоспособност и свръхзадълженост на дружеството и било открито производство по несъстоятелност.

С решение № 126 от 29.10.2019 г. по същото дело било допълнено решението от 09.10.2019 г., като на осн. чл. 610 ТЗ било открито производство по несъстоятелност на неограничено отговорните съдружници Д. Ш., Я. Ш.а и К. Т..

Банката не е предявила вземанията си против неограничено отговорния съдружник К. Т..

С решение № 1 от 02.01.2020 г. по същото дело производството по несъстоятелност било спряно на осн. чл. 632, ал. 5 вр. чл. 632, ал. 1 ТЗ поради липса на средства за покриване на първоначалните разноски.

С решение № 260037 от 22.03.2021 г., в сила от 30.03.2021 г., на осн. чл. 632, ал. 4 ТЗ производството по т.д. № 126/2019 г. по описа на Окръжен съд – Хасково било прекратено, а дружеството-длъжник било заличено.

Ответникът спрял плащанията по договора за кредит след м. януари 2021 г. На 16.12.2021 г. му било връчено уведомление от банката, че кредитът се обявява за предсрочно изискуем поради допуснатите просрочия. На 14.01.2022 г. по искане на банката е издадена заповед за незабавно изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл. 417 ГПК за задълженията, произтичащи от договора за банков кредит.

При тези безспорни между страните факти следва извод, че вземанията на банката по договора за кредит са погасени на осн. чл. 739, ал. 1 ТЗ. Съгласно чл. 610 ТЗ в настоящия случай заедно с откриването на производство по несъстоятелност на персоналното дружество се счита открито производство по несъстоятелност и на неограничено отговорните съдружници в него – Д. Ш., Я. Ш.а и К. Т.. Кредиторите на дружеството, както и личните кредитори на неограничено отговорните съдружници, имат възможността в едномесечен срок от вписването в ТР на решението за откриването на производството по несъстоятелност да предявят писмено вземанията си – чл. 685, ал. 1 ТЗ.

Вземания, които не са били предявени – както срещу дружеството-длъжник, така и срещу неограничено отговорните съдружници, се погасяват съгласно чл. 739, ал. 1 ТЗ. В този смисъл е задължителното тълкуване, дадено с т. 1 на ТР № 2/2018 г. на ОСТК на ВКС: Когато производството по несъстоятелност е прекратено с решение по чл. 632, ал. 4 ТЗ без да се е развила фаза по предявяване и приемане на вземанията, се погасяват на основание чл. 739, ал. 1 ТЗ непредявените в производството по несъстоятелност вземания и неупражнените права, независимо от вида и източника на вземанията на кредиторите и правноорганизационната форма на длъжника. В мотивите е разяснено, че ако на осн. чл. 610 ТЗ е открито производство по несъстоятелност на неограничено отговорни съдружници, които са физически лица, личните дългове на тези лица също се погасяват на

основание чл. 739, ал. 1 ТЗ с приключване на откритото по отношение на тях производство по несъстоятелност едновременно с прекратяване на производството по несъстоятелност по отношение на търговското дружество, в което те членуват.

Банката-ищец поддържа тезата, която е възприета от първоинстанционния съд, че е налице хипотезата на чл. 739, ал. 2 ТЗ и че вземанията □ не се погасяват, тъй като за тях са учредени обезпечения от трети лица. Тази теза не може да бъде споделена. Разпоредбата на чл. 739, ал. 2 ТЗ се отнася не до “непредявените в производството по несъстоятелност вземания”, както ал. 1, а до “неудовлетворените в производството по несъстоятелност вземания”. Неудовлетворени в производството по несъстоятелност са вземания, които са били предявени от кредиторите, били са приети чрез включване в одобрения от съда списък или след успешно проведен иск на осн. чл. 694 ТЗ, но са останали неудовлетворени поради изчерпване на масата на несъстоятелността. Приложното поле на двете алинеи на чл. 739 ТЗ е различно.

По тези съображения се формира извод, че вземанията, които банката претендира са погасени на осн. чл. 739, ал. 1 ТЗ на 30.03.2021 г., когато е влязло в сила решението на осн. чл. 632, ал. 4 ТЗ, с което производството по т.д. № 126/2019 г. по описа на Окръжен съд – Хасково е било прекратено. Исковите претенции по чл. 422 ГПК за установяване на тези вземания се явяват неоснователни. Обжалваното решение, с което исковите са уважени, е неправилно и ще се отмени, след което исковите ще се отхвърлят.

Поради изхода на делото в полза на ответника ще се присъдят сторените от него разноски за двете съдебни инстанции, а на представлявалия го във въззивното производство безплатно адвокат – възнаграждение на осн. чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата.

Мотивиран от изложеното, Бургаският апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 1348 от 20.12.2022 г., постановено по гр.д. № 631/2022 г. по описа на Окръжен съд – Бургас, като вместо това **ПОСТАНОВЯВА** :

ОТХВЪРЛЯ исковите на “Б. АД, ЕИК *** със седалище и адрес на управление: гр. С. ул. М. № *, и съдебен адрес: гр. С. бул В. № *, ет. *, против К. К. Т., ЕГН ****”, от гр. Б., ул. С. № *, ет. *, за установяване, че съществуват вземанията на “Б. АД против К. К. Т., за които е издадена заповед № 121 от 14.01.2022 г. за изпълнение на парично задължение по ч.гр.д. № 196/2022 г. на Районен съд – Бургас за следните суми, дължими по договор за жилищен и ипотечен кредит от 18.10.2013 г., изменен с допълнителни споразумения от 24.08.2015 г. и от 14.08.2017 г.: главница в размер на 297 053,49 лв. заедно със законната лихва от 13.01.2022 г. до

окончателното изплащане; договорна лихва в размер на 9198,95 лв., дължима за периода 16.02.2021 г. - 19.12.2021 г.; лихва за забава в размер на 130,89 лв., дължима за периода 25.02.2021 г. - 19.12.2021 г.; законна лихва в размер на 1980,36 лв., дължима за периода 20.12.2021 г. - 12.01.2022 г.; такса за управление в размер на 300 лв., дължима за периода 19.10.2020 г. - 18.10.2021 г.; такса за изискуемост в размер на 120 лв и разноси за застраховка на обезпечението в размер на 429,78 лв. за периода 2.09.2021 г. - 04.11.2022 г.

ОСЪЖДА “Б. АД, ЕИК *** със седалище и адрес на управление: гр. С. ул. М. № *, и съдебен адрес: гр. С. бул В. № *, ет. *, да заплати на К. К. Т., ЕГН *****, от гр. Б., ул. С. № *, ет. *, сумата 8550 лв. – разноси за първоинстанционното производство и сумата и сумата 6184,27 лв. – разноси за въззивното производство.

ОСЪЖДА “Б. АД, ЕИК *** със седалище и адрес на управление: гр. С. ул. М. № *, и съдебен адрес: гр. С. бул В. № *, ет. *, да заплати на осн. чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата на адв. Р. А. Д. с адрес на кантората: гр. С. район ., пл. В. № *, ет. *, сумата 17018, 53 лв., представляваща възнаграждение за оказаните от него безплатна правна помощ и процесуално представителство на К. К. Т. във въззивното производство.

Решението подлежи на касационно обжалване пред ВКС в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____